

Omavelkaisen takauksen myöntäminen Oy Apotti Ab:lle

137/00.04.01/2015

KV 11.11.2019 § 55

Lisätiedot:

talousjohtaja Mikael Boström, puh. 050 377 1228
hallintopäällikkö Camilla Söderström, puh. 050 411 0205
kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Oy Apotti Ab on pyytänyt omistajiaan myöntämään sille lisää takauksia aiemmin myönnettyjen takausten lisäksi.

Taustaa

Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit, Kirkkonummen kunta, Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä (HUS) sekä KL-Kunta-hankinnat Oy ovat tehneet sopimuksen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintayhteistyöstä. Hankinnan kohteena on kuntien ja HUS:n käyttöön tuleva sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä. Hankintayhteistyö on osa Apotti-hanketta. Hankkeen tarkoituksena on parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja palveluja. Apotti-hankkeen yhtenä osana on asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto. Apotti-hankkeen ohjausryhmä päätti kokouksessaan 9.1.2014 esittää mm., että asiakas- ja potilastietojärjestelmän tuotannonaikeista toimintaa varten perustetaan osakeyhtiö. Neuvottelut yhtiön omistuksen jakautumisesta ja osakassopimuksen sisällöstä käytiin vuoden 2014 ja kevään 2015 aikana.

Kaupunginvaltuusto päätti 8.6.2015 § 46 mm. hyväksyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja omistajilleen omakustannushintaan tuottavan Oy Apotti Ab -nimisen osakeyhtiön (yhtiö) perustamisen yhdessä Helsingin kaupungin, Vantaan kaupungin, Kirkkonummen kunnan sekä Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymän kanssa. Helsingin ja Vantaan kaupungit, Kirkkonummen kunta sekä HUS tekivät kukin tahoillaan päätökset yhtiön perustamisesta ja yhtiö rekisteröitiin 15.7.2015.

Yhtiön toimialana on tietojärjestelmäalan palvelutoiminta, ohjelmistojen ja laitteistojen hankinta, suunnittelu ja kehittäminen. Lisäksi yhtiö voi tarjota tietojärjestelmiin liittyvää konsultointia, koulutusta sekä tuki- ja käyttöpalveluita. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain mukaisena osakkeenomistajiensa sidosyksikkönä, jonka tarkoituksena on tuottaa palveluja yhtiön osakkeenomistajille.

Oy Apotti Ab:n toiminnan tarkoituksena on tuottaa omistajakunnille ja kuntayhtymille sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä sekä huolehtia järjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä asiakastarpeiden ja päätösten mukaisesti. Yhtiön toiminnasta aiheutuva riski on kunnalle sama, kuin kunta it-

se kehittäisi ja ylläpitäisi sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmää. Oy Apotti Ab:n tapauksessa omistajakunnat ovat ulkoistaneet asiakas- ja potilasjärjestelmän rakentamisen ja kehittämisen Oy Apotti Ab:lle. Yhtä kuntaa tai kuntayhtymää laajemman omistaja- ja käyttäjäkunnan uskotaan tuovan pidemmällä aikajänteellä omistajille alhaisempia käyttäjäkohtaisia kustannuksia kuin yksin tekemällä. Oy Apotti Ab:n lainojen takaukseen ei siten liity kunnan tai kuntayhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvelvoitetta laajempia tai suurempia riskejä, koska tietojärjestelmät tulee olla joka tapauksessa.

Yhtiö tuottaa sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä-, järjestelmäkehitys- ja tukipalveluita omistajilleen omakustannuseriaatteella. Yhtiö tukee omistajiaan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan muutoksessa sekä tehokkaiden yhtenäisten toimintamallien kehittämisessä.

Kaupunginvaltuusto päätti 14.12.2015 § 83 myöntää Oy Apotti Ab:lle asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaa varten enintään 1,1 milj. euron määräisen Kauniaisten kaupungin omavelkaisen takauksen osana yhtiön yhteensä n. 202 milj. euron suuruista rahoitusjärjestelyä, yhtiön järjestelmähankintaa varten nostamien lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi.

Oy Apotti Ab:n toiminta rahoitetaan pääosin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP) tehtävillä maksuilla sekä pitkäaikaisilla lainoilla vuoteen 2020 asti. Kauniaisten kaupunki on varautunut SVOP-maksuunsa vuosittain talousarviossa (investointien osakepääoma-osassa).

Nykytilanne

Kauniaisten kaupunki omistaa yhtiön osakkeista 0,5 %. Muut omistajat ovat HUS (44 %), Helsingin kaupunki (36,3 %), Vantaan kaupunki (12,4 %), Kirkkonummen kunta (2,4 %), Tuusulan kunta (2,3 %) sekä Keravan kaupunki (2,1 %).

Pitkäaikaisten rahalaitoslainojen vakuudeksi yhtiö tarvitsee osakkailtaan omavelkaiset takaukset omistusosuuksien suhteessa. Arvioitu lainan kokonaistarve on n. 280 milj. euroa, josta Kauniaisten kaupungin omistuksen mukainen osuus olisi yhteensä 1 338 000 euroa. Tämä tarkoittaa takauksen lisäämistä aiemmin päätetyn takauksen (1,1 milj. euroa) lisäksi 238 000 eurolla. Takausvastuun jakautuminen nykyisten osakkaiden kesken on kuvattu esityslistan **oheismateriaalina** olevassa rahoituslaskelmas-
sa (SALASSA PIDETTÄVÄ JulkL (621/1999) 24.1 § 20 k nojalla, ext-
ranetissä).

Koska lopullinen kokonaislainamäärä saattaa hieman kasvaa alustavista laskelmista, on tarkoituksenmukaista, että kaupungin omavelkainen takaus myönnetään enimmillään 1,4 milj. euron suuruisena, kuitenkin niin, ettei Kauniaisten kaupungin omavelkainen takaus koskaan ylitä kaupungin omistusprosentin (tällä hetkellä 0,5 %) mukaista osuutta yhtiön kokonaislainamäärästä tai yksittäisistä lainoista. Tämän mukaisesti uusien osakkaiden tulee myöntää omistusosuuttaan vastaavan takauksen, missä yhteydessä tapahtuu muiden osakkaiden takausosuuksien tarkistaminen.

Takauksen myöntämisen edellytykset (kuntalaki 129 §)

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

Kuntalain 129 § huomioiden omistajat edellyttävät nyt vastavakuuksia antamilleen takauksille. Tämän tarpeen täyttämiseksi Oy Apotti Ab on selvittänyt yritysikiinnityksen käyttämistä takausten vastavakuuksina.

Vastavakuudeksi annettavan yritysikiinnityksen tai yritysikiinnitysten on neuvoteltu tulevan sekä nyt päätettävänä olevien takausten, että omistajien aiemmin antamien takausten vastavakuudeksi omistusosuuksien suhteessa.

Yhtiö on tilannut ulkopuolisen arvion yritysikiinnityksen alaisen omaisuutensa vakuusarvosta. Oy Apotti Ab:n yhtiökokouksessa 22.10.2019 päätettiin hakea vakuusarvoltaan 162 miljoonan euron arvoista yritysikiinnitystä omistajittain omistusosuuksien suhteessa. Yritysikiinnityksen vakuusarvo Kautiaisten osalta on n. 0,774 miljoonaa euroa.

Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen valtioneutkea koskevan artiklan 107(1) mukaisesti tuki on kielletty, jos kaikki seuraavat kriteerit täyttyvät yhtäaikaaisesti:

- (1) tuki on muodossa tai toisessa myönnetty valtion varoista;
- (2) tuki on valikoiva eli se suosii tiettyä yritystä tai tuotannon alaa;
- (3) tuki vaikuttaa kilpailuun vääristämällä tai uhkaamalla vääristää sitä; ja
- (4) tuella on kauppavaikutus eli se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tässä tapauksessa kyseessä on takauksen myöntäminen Oy Apotti Ab:lle, jonka julkisyhteisöt ovat perustaneet hoitamaan niiden toimialaan kuuluvaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyvää tehtävää, ja yhtiön tarkoituksena on tuottaa omakustannusperusteisia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja vain omistajilleen.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta on kilpailutettu julkisista hankinnoista annetussa laissa säädetyssä menettelyssä ja hankinta-asiakirjoissa on määritelty ne muut julkisyhteisöt, jotka voivat puitejärjestelyn perusteella ja yhtiön osakkaaksi tulemisen kautta käyttöönottaa järjestelmän. Yhtiö ei toimi lainkaan kilpailuilla markkinoilla, vaan se on perustettu ainoastaan toteuttamaan omistajilleen niiden yhteiseen tietojärjestelmänhankintaan perustuvaa palvelua.

Yllä olevilla perusteilla Oy Apotti Ab ei harjoita valtioneutkisäännösten näkökulmasta taloudellista toimintaa. Takauksen myöntäminen ko. yhtiölle ei siten sisällä kiellettyä valtioneutkea, koska kaikki valtioneutkea koskevat kriteerit eivät täyty.

Kuntalain 129 § vaatimukset huomioiden, kaupungin talouden tunnusluku-

jen perusteella arvioituna voidaan todeta, että myönnettäväksi esitettävä takaus ei vaaranna kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Takaukseen ei myöskään sisälly kuntalaissa tarkoitettua merkittävää taloudellista riskiä ottaen huomioon edellä selostetun yhtiön tarkoituksen sekä sen, että yhtiön omistajina on pelkästään julkisyhteisöjä. Takauksesta vaadittavat vastavakuudet kattavat riittävän osan kaupungin riskienhallinnan näkökulmasta.

KH:

KV päättää

- a) korottaa aiemmin päätetyn Kauniaisten kaupungin omavelkaisen takauksen määrää (1,1 milj. euroa) Oy Apotti Ab:lle asiakas- ja potilastietojärjestelmän jatkokehitystä varten enintään 0,3 milj. euroa osana yhtiön yhteensä n. 280 milj. euron suuruista rahoitusjärjestelyä, yhtiön nostamien lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Taattavien lainojen uusi yhteismäärä on enintään 1,4 milj. euroa. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2028 saakka;
- b) ettei Kauniaisten kaupungin omavelkainen takaus koskaan ylitä kaupungin omistusprosentin mukaista osuutta taattavien rahoitusjärjestelyjen kokonaismäärästä tai yksittäisistä lainoista/ järjestelyistä;
- c) että Oy Apotti Ab panttaa nyt myönnettävän ja aiemmin myönnetyn takauksen vastavakuudeksi yritys kiinnityksen (Oy Apotti Ab, 2699989-5) esitysosan mukaisesti;
- d) että Kauniaisten kaupunki pidättää oikeuden vaatia lisää vastavakuuksia siinä tilanteessa, että yhtiön omistus pohja muuttuu siten, että yli puolet sen osakkeista siirtyy uudelle omistajalle, tai sen toiminnan tarkoitus (tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja) käynnissä olevan palvelurakennemuutoksen seurauksena muuttuu;
- e) että Oy Apotti Ab:lle myönnettävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan kohdassa d) mainituissa olosuhteissa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä;
- f) että em. päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että Helsingin, Keravan ja Vantaan kaupungit, Kirkkonummen ja Tuusulan kunnat sekä Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä tekevät omalta osaltaan vastaavat, määrällisesti omien omistussuhteidensa mukaiset päätökset Oy Apotti Ab:n lainojen omavelkaisesta takaamisesta.

.....

Puheenjohtaja pyysi yleisöä ja viranhaltijoita poistumaan kokoussalista tämän asian käsittelyn ajaksi, koska asiaan liittyi salassa pidettävä asiakirja (KuntaL 101 § 1 momentti, Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

24 § 1 momentin 20 kohta).

Kaupunginjohtaja ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ajaksi (HallintoL 28 § 1 momentin 5 kohta) klo 19.05–20.05.

Ennen kuin puheenjohtaja avasi keskustelun, Oy Apotti Ab:n toimitusjohtaja Hannu Välimäki oli paikalla selostamassa takausasiaa, järjestelmän käyttöönottoa ja aikataulua sekä vastaamassa kysymyksiin.

Keskustelun alettua valtuutettu Miettinen esitti valtuutettu Pesosen kannattamana, että asia tulee palauttaa vakuuden yksilöintiä ja esityksen täydentämistä varten.

Suoritettussa äänestyksessä, jossa käsittelyn jatkamista kannattavat äänestivät "jaa" ja palautusehdotusta kannattavat äänestivät "ei", ehdotus käsittelyn jatkamisesta voitti äänin 30–5 (Alanko, Jääskeläinen, Miettinen, Peltovirta, Pesonen).

Puheenjohtaja totesi asian käsittelyn jatkuvan.

Käsittelyn aikana talousjohtaja pyydettiin paikalle vastaamaan muutama kysymykseen, jonka jälkeen hän poistui kokoushuoneesta.

Valtuutettu Miettinen esitti valtuutettu Pesosen kannattamana, että asia tulee hylätä epäselvän vakuuden takia kuntalain 129 §:n vastaisena.

Suoritettussa äänestyksessä, jossa pohjaehdotusta kannattavat äänestivät "jaa" ja hylkäämisehdotusta kannattavat äänestivät "ei", pohjaehdotus voitti äänin 31–4 (Jääskeläinen, Miettinen, Peltovirta, Pesonen).

Valt. Miettinen ilmoitti jättävänsä päätökseen eriävän mielipiteensä.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valt. Miettinen ilmoitti päätökseen kirjallisen eriävän mielipiteensä.

Liite 1 § 55